

وروستي نظر پوبنتنه د مور او ماشوم په روغتنيا کې بشه بدلون بېبې: ستونزى

د ۲۰۱۱ زیبودیز کال د نومبر ۳۰ مه – کابل

پدي وروستيو کي دېري افغانۍ بشخې د تيری لسيزې په پرتلله د حاملگي او زېرونې پر مهال مسلکي روغتنيا پاملنونه لاسرسى لري او د افغانۍ ميندو او ماشوم د مريني د ۲۰۱۰ مي نظرپوبنتنې پر بنسټ اوس مهال دېري افغانۍ بشخې او ماشومان د روغتنيا پاملنونه آسانتياو ته د لاسرسى په دليل ژوندي پاتي کېږي. سره لدی چې دغه نظرپوبنتنې (د افغانۍ ميندو او ماشوم د مريني د ۲۰۱۰ کال د مي مياشتني نظرپوبنتنې) چې نن خپريو په داسې وخت کي ترسره شوه چې د بېرو ستونزو سره مخ وه خو بياهم د افغانستان د ۸۷ سلنې وګرو د نظرپوبنتنوا استازېتوب کوي او د روغتنيا پاملنونو د او سنې حالت په باب د اړتیا ور ارقام برایروي چې د روغتنيا په دګر کي د تيری لسيزې په اوږدو کي د پام ور لاسته راوريښې.

د افغانستان د عامه روغتنيا وزارت سرپرسته وزیره داکټر ثريا دليل داسې وویل: د افغانۍ ميندو او ماشومانو د مريني د ۲۰۱۰ مه نظرپوبنتنې د مريني د کچي د کتنې په موخه تراوسه په افغانستان کي ترقولو بشپړه نظرپوبنتنې ده.

د افغانۍ مور او ماشوم د مريني د ۲۰۱۰ مي نظرپوبنتنې پر بنسټ ۶۰ سلنې افغانۍ بشخې پدي وروستيو کي د زېرون څخه دمځه مسلکي روغتنيا پاملنونه بشپړه لاسرسى لري او په هر دريو زېرون کي يو بې د مسلکي روغتنيا کارکوونکو په مرسته ترسره کېږي. د ۲۰۱۰ زیبودیز کال نظرپوبنتنې د زدکري او روزنې او روغتنيا په دګر کي د پانګي اچونو مثبتې پاپلي بشبي. د یادي نظر پوبنتنې پر بنسټ د تيرو ۷ کلنډ په پرتلله د افغانۍ ميندو او ماشومانو د مريني د چې د حاملگي پرمهاں د روغتنيا ستونزو له امله خپل ژوند له لاسه ورکاوه را تيئه شوي ده او باید ووایم چې د لویاتو د مريني کچه هم را تيئه شوي ده.

د مثبتو پرمختګونو سرېږره یاده نظر پوبنتنې روغتنيا آسانتياو ته لاسرسى د پام ور نيمګړتنيا په گوته کوي. د بېلګي په توګه له هر دريو زېرنو څخه يو بې په کور کي ترسره کېږي. همداراز د فقر شتون او له کورونو څخه د روغتنيا مرکزونو دېر واتن له هغو ستونزو څخه دي چې روغتنيا پاملنونه د لاسرسى په لاره کي خنډ دي.

د افغانستان د عامه روغتنيا وزارت سرپرستي وزيري داکټر ثريا دليل داسې وویل: د حاملگي اړوند روغتنيا ستونزى د افغانۍ ميرمنو د مريني د لاملونو څخه دي. له هرو ۵ افغانۍ ميرمنو څخه يوه پې د حاملگي اړوند له جدي ګواښونو سره مخ کېږي. په ټول افغانستان کي د هرو دوو ساعتو په اوږدو کي يوه بشخه د حاملگي اړوند ستونزو له امله خپل ژوند له لاسه ورکوي.

داکټر دليل زياته کړه: له هرو ۱۳ ماشومانو څخه يو بې د لمري کلېزې له رسيدو څخه دمځه مري او له هر لسو ماشومانو څخه يو بې د تنفسې سيسټم د التهاباتو او د مخنوی ور نور لاملونو له امله، ۵ کلنۍ ته له رسيدو مخکي خپل ژوند له لاسه ورکوي.

هدارنکه یادي نظر پوبنتنې د دوونو د عمر او د زېرونونو تر منځ د دمي مراعت کول هغه څه دي چې مثبت بدلونونه بشبي. د دغې نظرپوبنتنې پر بنسټ افغانۍ بشخې په منځنې کچه له پنځو څخه زيات ماشومان لري. سرېږره پر دي چې ودونه په لړ عمر کي ترسره کېږي خو په دغې نظر پوبنتنې کي داسې شواهد هم شته چې د پنځو عمر د دوونو په وخت کي منځ پر جګيدو دي.

د روغتنيا په هکله د معلوماتو د تولولو سرېږره د افغانۍ ميندو او ماشومانو د مريني د ۲۰۱۰ زیبودیز کال نظرپوبنتنې پاکو اوېو، کاناليسیون او بریښنا ته د لاسرسى بشه والي بشبي. سره له دي چې له هرو پنځو کورنيو څخه یواخي يوه پې د کاناليسیون آسانتياو ته چې له نورو کورنيو سره په ګډه ورڅخه کټه نه پورته کېږي لاسرسى لري خو له نيمایي څخه زياتي کورني اوسمهال د څکلو پاکو اوېو ته لاسرسى لري او یواخي ۴۰ سلنې کورنى بریښنا ته لاسرسى لري.

د افغانستان د عامه روغتنيا سرپرستي وزيري آغلې ثريا دليل داسې وویل: سره له دي چې د روغتنيا پاملنونه په برخه کي ستر ګامونه پورته شوي دي خو دا لا پېرو کارونو ترسره کول پاتي دي چې باید تر سره شي. مونږ باید د حکومت د پروګرامونو، د غیري حکومتی سازمانونو او له مرسنندویه هیوادونو سره په ګډه افغانو کورنيو ته د روغتنيا پاملنونه د کيفيت د کچې لورولو هڅو ته دوام ورکړو.

د افغانی میندو او ماشومانو د مرینې د ۲۰۱۰ نظر پوبنتني، همدارز یادی نظر پوبنتني د ۲۲.۳۵۱ د ۴۷.۸۴۸ کورنیو، د ۱۵۷ ۳. ماشومانو چې دري کاله د یادي سروي له پلي کېدو څخه تیرری اړوند معلومات را ټول کړي دی. یاده نظر پوبنتنه د افغانستان د عامې روغتیا د انسټیتیوت (APHI)، د احصائی مرکزی اداري (CSO) د آى سی ایف مکرو ICF Macro، یو امریکایی خیرنیز بنست، د هندوستان د روغتیا یو خیرنیز انسټیتیوت مدیریت (IIHMR) او نریوال روغتیا یو بنسټ (WHO) په تختنیکی مرسته پلي شو. د یادي نظر پوبنتني پانګه د امریکي د متعدده ایالاتو د پرمختیابی اداري، د ماشومانو لپاره د ملکرو ملتونو نریوال مرستندویه صندوق (UNICEF) او د افغانستان د وګرو لپاره د ملکرو ملتونو نریوال مرستندویه صندوق (UNFPA) له خوا برابره شوي ده.

د افغانستان د عامې روغتیا وزارت غواړي چې د روغتیا په برخه کي له هغه ټولو خایي زرگونو کارکونکو لکه، قابله ګانو، نرسانو، دوا جوړونکو، د لابراتورنو د څانګو تخنیکی کارکونکو، طبیبانو، او د روغتیا د پاملنونو د مدیرانو چې په سختو شریطو کي د زیار په موخه هرکلې وکړي. د عامې روغتیا وزارت همدارز له ټولو غیر دولتی سازمانونو، روغتیابی مسلکي بنسټونو، خصوصي سکتور او نریوالی ټولنۍ، او له ټولونه اړين، د افغانستان له ټولو وګرو نه چې په دی لاسته راوړنو کي اړینه برخه لرله ستاینه وکړي.

